

Mottagare
Regionstyrelsen

Förlängning Fritidsplan

Förslag till beslut i regionfullmäktige

- Genomförandetiden på Fritidsplan och tillhörande handlingsplan förlängs till och med 2027.

Förslag till beslut i regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Återrapporten har tre huvudsakliga syften. För det första redovisas vad som genomförts inom fritidsenheten kopplat till den handlingsplan som hör till fritidsplanen. För det andra sammanställs insatser som sker i andra delar av Region Gotland och som bidrar till måluppfyllelse inom fritidsplanens ramar. För det tredje beskrivs processen framåt, inklusive behovet av att revidera planens tidsramar.

Fritidsplanen gäller för perioden 2023–2026 och är kopplad till en handlingsplan framtagen av kultur- och fritidsavdelningen (KFA). Handlingsplanen ska bidra till att nå målen i fritidsplanen, men också i andra styrdokument som den regionala utvecklingsstrategin och satsningar på hälsa och social hållbarhet. Arbetet är organiserat i tre fokusområden: inkluderande idrott och fritid för alla, ett stärkt föreningsliv med prioriterade grupper samt en rörlig vardag och aktiv fritid.

Totalt finns 22 mål kopplade till dessa fokusområden och 50 aktiviteter i handlingsplanen. Av dessa är 13 slutförda, 23 påbörjade och 14 ännu inte startade. Flera aktiviteter återkommer under flera mål, och måluppfyllelse bedöms först när samtliga aktiviteter kopplade till ett mål är genomförda. De aktiviteter som slutförts rör bland annat bidragsöversyn inom fritidsområdet samt arbete kring Fritidsbanken och dess långsiktiga utveckling.

Även andra förvaltningar bidrar till målen i fritidsplanen, även om deras arbete inte alltid är direkt kopplat till specifika mål. Teknikförvaltningen utvecklar exempelvis ytor för aktivitet som lekplatser och utegym, med stöd av riktlinjer för service och underhåll. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen arbetar med ökad fysisk aktivitet i skolan genom initiativ som *GoFaR* (fysisk aktivitet på recept) och programmet *Stadig grund*, samt en utvecklingsplan för mer rörelse i skolan. Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen bidrar genom arbete med jämlikhet, översiktsplanering och samhällsbyggnadsprocesser.

Socialförvaltningen har genomfört fallförebyggande insatser för äldre, och hälso- och sjukvårdsförvaltningen arbetar med fysisk aktivitet på recept samt insatser för rörelse, social gemenskap och samverkan kring hälsa genom hela livet.

Inför framtiden konstateras att omfattningen av handlingsplanen varit för ambitiös i relation till tillgängliga resurser. Med 50 aktiviteter på fyra år har det varit svårt att genomföra allt, särskilt då nya uppdrag tillkommit under perioden. Förvaltningen föreslår därför att fritidsplanen förlängs med ett år, till och med 2027, för att öka möjligheten att slutföra fler aktiviteter. En ny plan föreslås börja gälla från 2028.

Bedömningen är att en förlängning är nödvändig och rimlig utifrån resursläget. Den ger bättre förutsättningar att uppnå målen och genomföra planerade insatser, samtidigt som den skapar en mer realistisk och hållbar planering framåt.

Ärendebeskrivning

Det finns tre olika syften med den här återrapporten. Det är dels för att påvisa vad som har skett inom fritidsenheten kopplat till den handlingsplanen som är antagen för fritidsplanen. Det är även för att sammanställa det som sker utanför fritidsenheten som utgör måluppfyllelse på något sätt i fritidsplanen.

Det är även en beskrivning av processen framåt med fritidsplanen. Giltighetstiden för fritidsplanen är 2023–2026, vilket innebär att fritidsplanen behöver förnyas. Förvaltningens förslag är att nuvarande fritidsplan förlängs med ett år, vilket gör att en ny fritidsplan är på plats till 2028.

Till fritidsplanen 2023–2026 kopplas en handlingsplan som förvaltningen tagit fram. Den hanterar de aktiviteter som kultur- och fritidsavdelningen (KFA) ser ska föra Region Gotland närmare målen i fritidsplanen men även i den regionala utvecklingsstrategin, dess genomförande plan för Kraftsamling för hälsa och ett socialt hållbart Gotland och andra angränsande planer och strategier.

Precis som fritidsplanens mål och handlingsplanens aktiviteter sorterar Handlingsplanen under följande tre framtagna fokusområden:

- Fokusområde för inkluderande idrotts- och fritidsaktiviteter för alla.
- Fokusområde för ett stärkt föreningsliv med prioriterade grupper i fokus.
- Fokusområde för en rörlig vardag och aktiv fritid.

Till dessa finns sammanlagt 22 målformuleringar som visar vad Region Gotland vill göra/åstadkomma inom respektive fokusområde. I Handlingsplanen beskrivs de aktiviteter som KFA ansvarar för under planperioden som ska möjliggöra att målen nås. I samband med varje målformulering finns aktiviteter som ska genomföras under fritidsplanens

utförandetid, det vill säga fram till och med 2026. Vissa aktiviteter återkommer till flera målformuleringar.

I handlingsplanen finns 50 aktiviteter kopplade till de 22 målformuleringarna. Se bilaga 1 för en sammanställning av aktiviteterna och status. 13 av dessa är klara. Det är framför allt aktiviteter som är kopplade till den bidragsöversyn som genomförts inom fritid samt även aktiviteter mot samverkan kring Fritidsbanken och dess möjlighet till långsiktig lösning. Ytterligare 23 är påbörjade, medan 14 inte ännu är påbörjade. Måluppfyllelse mot varje enskilt mål är genom färdigställande av aktiviteterna, och då varje mål i de allra flesta fall har fler aktiviteter kopplade till sig kan målet inte anses vara omhändertaget innan alla aktiviteter är slutförda. Se bilaga 2, Handlingsplan Fritidsplan för att se vilka aktiviteter som är kopplade till respektive mål.

Återkoppling från övriga förvaltningar

Det är fritidsenheten som har ansvaret för att målen i fritidsplanen nås och för att aktiviteterna i handlingsplanen genomförs. Men för att få en helhetsbild av vad Region Gotland gör i syfte att nå målen i fritidsplanen, är det viktigt att redovisa samtliga förvaltningars arbete. Olika avdelningar och förvaltningar närmar sig målen i fritidsplanen på olika sätt. Det är inte nödvändigtvis kopplat mot mål i fritidsplanen, men sett till de aktiviteter och insatser som sker går det att koppla till fritidsplanens övergripande syfte och fokusområden och bidrar därigenom till måluppfyllelsen.

Teknikförvaltningen har många insatser som går mot att öka ytor för aktivitet så som lekparkar och utegym. Parkenheten arbetar utifrån *Riktlinjer för Region Gotlands service på bad- och besöksplatser* och *Riktlinjer för lekplatser och utegym*. Dessa styr hur Region Gotland underhåller och hanterar nämnda platser med mål att skapa attraktiva livsmiljöer och möjlighet till en aktiv fritid.

Inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har grundskolan infört GoFaR – (fysisk aktivitet på recept) via barn- och elevhälsan. Arbetssättet, inspirerat av Helsingborgs modell, ska få elever att röra sig mer. Barn- och elevhälsans program *Stadig grund* genomförs på alla grundskolor och stärker kopplingen mellan hälsa och skolframgång. Inför vårterminen 2025 implementerades en utvecklingsplan för ökad fysisk aktivitet, framtagen av rektorsnätverket, barn- och elevhälsan och RF-SISU.

Teknik och samhällsbyggnadsförvaltningen bidrar till det hälsofrämjande arbetet och utvecklingen av tidiga förebyggande insatser, arbetar med jämlikhetsintegrering, översiktsplan 2040 samt utvecklingen av samhällsbyggnadsprocessen i samverkan med andra förvaltningar.

Socialförvaltningen jobbade under 2024 med fallförebyggande projektet *Trill int ikull*. Arbetet med det förebyggande arbetet med 65+ har fortsatt som tidigare.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen jobbar bland annat med FaR, (fysisk aktivitet på recept). Men även med att tre insatser inom Region Gotlands prioriteringar för hälsofrämjande arbete och för att utveckla tidiga

förebyggande insatser. Hälso- och sjukvården bidrar till prioriteringen genom att tillsammans med andra inom regionen arbeta med tre framtagna insatser.

- Främja rörelserikedom
- Främja social gemenskap
- Samverkan mellan skola, vård och omsorg för att främja hälsa genom hela livet

Processen framåt

Den antagna fritidsplanen har en giltighetstid som sträcker sig 2023–2026. Det innebär att en ny plan behöver vara på plats till 2027. Som tidigare konstaterats består fritidsplanen av 22 mål, handlingsplanen som är kopplad till fritidsplanen har 50 olika aktiviteter kopplade till målen. 13 är klara, 14 är inte påbörjade och 23 är pågående.

Att ha 50 aktiviteter inom ramen för de 22 målen under fyra år har visat sig vara en överambitiös ansats. I och med den stadiga ström av uppdrag och övriga åtaganden som har tillkommit till fritidsenheten under fritidsplanen varande, har det inte funnits resurser till att färdigställa fler aktiviteter.

Förslaget från förvaltningen är att revidera tidsplanen och giltighetstiden för fritidsplanen, med utgångspunkt i den befintliga för att säkerställa att så många aktiviteter i handlingsplanen som möjligt blir omhändertagna. Förvaltningen önskar förlänga fritidsplanens genomförandetid med ett år, till och med 2027. Förslaget innebär att en ny fritidsplan skulle börja gälla från 2028. Revideringen av giltighetstiden skulle även harmonisera fritidsplanens upplägg och utseende med övriga planer inom KFA.

Bedömning

Det är förvaltningens bedömning att en förlängning av fritidsplanen och dess handlingsplan är nödvändig för att kunna genomföra de aktiviteter som är framtagna. Det har varit en för stor mängd aktiviteter att genomföra under den aktuella tidsperioden. Med belastning och resurssättning som grund bedömer förvaltningen att det är rimligt och väl avvägt att förlänga fritidsplanen med ett år. Det ger en klart större möjlighet att färdigställa en klart större mängd aktiviteter. Det skapar också förutsättningar att arbeta fram en väl genomtänkt och förankrad ny plan för kommande period.

Beslutsunderlag

Aktiviteter Fritidsplan 2025-10-15
Handlingsplan Fritidsplan 2024-03-05
Fritidsplan 2023-2026 2023-03-27
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-04-23

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Maria Wennström
tf Avdelningschef kultur och fritid